

04 Aprilie 2014, nr. 607

RAPORT DE EXPERTIZĂ

la proiectul legii pentru modificarea și completarea Legii nr.123-XVIII din 23.12.2009 cu privire la gazele naturale (art.1, 2, 3, ș.a.)

(înregistrat în Parlament cu numărul 19.2014 din 24 Ianuarie 2014)

În temeiul Concepției de cooperare dintre Parlament și societatea civilă, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.373-XVI din 29 decembrie 2005, Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției prezintă raportul de expertiză a coruptibilității proiectului legii pentru modificarea și completarea Legii nr.123-XVIII din 23.12.2009 cu privire la gazele naturale (art.1, 2, 3, ș.a.).

Evaluarea generală

- 1. Autor al inițiativei legislative** este Guvernul RM, autor nemijlocit - Ministerul Economiei , ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 44 din Regulamentul Parlamentului.
- 2. Categoria actului legislativ** propus este lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-11, 27, 35 și 39 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001.
- 3. Transparența decizională** Proiectul, însoțit de nota informativă, a fost plasat pe pagina web a Parlamentului, în acest mod fiind respectate exigențele legale privind asigurarea transparenței decizionale.
- 4. Scopul promovării proiectului.** Potrivit prevederilor art. 1 al proiectului, scopul acestuia constă în instituirea unui cadru legal pentru funcționarea eficientă a pieței gazelor naturale și desfășurarea activităților sectorului de gaze naturale, în condiții de accesibilitate, disponibilitate, fiabilitate, continuitate, competitivitate, transparență, cu respectarea normelor de calitate, de securitate și de protecție a mediului; stabilirea unui set de măsuri menite să garanteze securitatea aprovizionării cu gaze naturale, astfel încât să fie asigurată buna funcționare a pieței gazelor naturale; stabilirea de atribuții și responsabilități, în sarcina participanților la piața gazelor naturale, precum și punerea în aplicare de proceduri nediscriminatorii, specifice pentru garantarea securității aprovizionării cu gaze naturale conforme standardelor naționale.
Potrivit notei informative proiectul a fost inițiat urmare necesității elaborării amendamentelor la Legea cu privire la gazele naturale, în contextul obligațiilor asumate de RM în calitate de parte semnatară a Tratatului Comunității Energetice, luând în considerație prevederile Directivei privind măsurile menite să garanteze securitatea aprovizionării cu gaze naturale, nr. 2004/67/CE

Fundamentarea proiectului

- 5. Nota informativă** a proiectului de act legislativ supus expertizei este plasată pe site-ul Parlamentului.
Considerăm că în acest fel Parlamentul respectă principiul transparenței procesului legislativ și principiile de cooperare cu societatea civilă.
- 6. Respectarea termenului de cooperare cu societatea civilă** Proiectul, este plasat pe pagina web a Parlamentului, astfel fiind respectat principiul transparenței procesului legislativ și principiile de cooperare

cu societatea civilă.

7. Suficiența argumentării. Nota informativă a proiectului de act legislativ supus expertizei este parțial argumentată. În conformitate cu art. 20 din Legea privind actele legislative nr. 780-XV din 27 decembrie 2001, nota informativă trebuie să includă:

- a) condițiile ce au impus elaborarea proiectului, inclusiv necesitatea armonizării actului legislativ cu reglementările legislației comunitare, finalitățile urmărite prin implementarea noilor reglementări;
- b) principalele prevederi, locul actului în sistemul legislației, evidențierea elementelor noi, efectul social, economic și de altă natură al realizării lui;
- c) referințele la reglementările corespondente ale legislației comunitare și nivelul compatibilității proiectului de act legislativ cu reglementările în cauză;
- d) fundamentarea economico-financiară în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare și de altă natură;
- e) actul de analiză a impactului de reglementare, în cazul în care actul legislativ reglementează activitatea de întreprinzător.

Argumentarea proiectului este insuficientă în partea ce ține de fundamentarea economico-financiară, precum și analiza impactului de reglementare.

Însă, ținând cont de, necesitatea elaborării de amendamente la Legea cu privire la gazele naturale, nr. 123/23.12.2009, în contextul obligațiilor asumate de Republica Moldova în calitate de parte semnatară a Tratatului Comunității Energetice, referitor la transpunerea Directivei privind măsurile menite să garanteze securitatea aprovizionării cu gaze naturale, nr. 2004/67/CE, și reieșind din prevederile legislației Republicii Moldova și a impactului acesteia asupra activității tuturor participanților la piața gazelor naturale, în sensul larg al noțiunii, considerăm că nota informativă (cu excepția analizei economico-financiare și a impactului de reglementare) este argumentată. Menționăm că obiectul de reglementare al Directivei nr. 2004/67/CE îl constituie definirea situațiilor în care mecanismele normale ale pieței sunt imposibil de aplicat, iar statele membre trebuie să fie capabile să asigure aprovizionarea cu gaze într-o măsură corespunzătoare, cel puțin pentru anumite categorii de consumatori finali, în primul rând pentru consumatorii casnici.

8. Compatibilitatea cu legislația comunitară și alte standarde internaționale. Potrivit lit. c) a articolului 20 al Legii 780/2001 privind actele legislative, nota informativă trebuie să includă referințe la reglementările corespondente ale legislației comunitare și nivelul compatibilității proiectului de act legislativ cu reglementările în cauză. Ținând cont de faptul că în conformitate cu Legea pentru aderarea Republicii Moldova la Tratatul de Constituire a Comunității Energetice nr. 117/23.12.2009, în scopul conformării la TCE, Republica Moldova urmează să transpună la nivelul legislației interne Directiva nr. 2004/67/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 aprilie 2004 privind măsurile menite să garanteze securitatea aprovizionării cu gaze naturale, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 127 din 29 aprilie 2004, considerăm că nota informativă conține referințe la standardele internaționale relevante și la acquis-ul comunitar. La fel, armonizarea legislației în domeniul gazelor naturale cu principiile sistemului de drept al UE face parte din procesul de armonizarea a legislației naționale cu acquis-ul comunitar lansat la nivelul Parlamentului și al Guvernului, inclusiv, în cadrul implementării angajamentelor Republicii Moldova, asumate la semnarea Planului de Acțiuni UE – Republica Moldova.

9. Fundamentarea economico-financiară. Potrivit lit. d) a art.20 din Legea 780/2001 privind actele legislative, nota informativă trebuie să conțină informații privind „fundamentarea economico-financiară în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare și de altă natură”. Potrivit art.47 alin.(6) din Regulamentul Parlamentului, în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare, materiale și de altă natură, se anexează fundamentarea economico-financiară.

Deși proiectul legii presupune cheltuieli financiare, nota informativă nu conține fundamentarea economico-financiară.

10. Analiza impactului de reglementare a proiectului. Proiectul de lege nu a fost supus unei analize a impactului de reglementare. Ținând cont de faptul că proiectul de lege vizează activitatea de întreprinzător, urma a fi prezentată și analiza impactului de reglementare. În acest context, constatăm nerespectarea unor cerințe imperative ale legislației, obligatorii la elaborarea unui proiect de act legislativ, care pot fi apreciate ca un risc de coruptibilitate, care periclitizează viitorul proces de implementare a legii.

Evaluarea de fond a coruptibilității

11. Stabilirea și promovarea unor interese/beneficii. Din textul proiectului nu rezultă stabilirea și promovarea expresă a unor interese/beneficii de grup sau individuale, necorelate/contrare interesului public general. Însă din textul proiectului putem concluziona că se încearcă să se diminueze rolul ANRE în ceea ce privește elaborarea regulamentelor și stabilirea tarifelor. Din acest p.d.v. putem spune că proiectul promovează interesele titularilor de licență în ceea ce privește stabilirea tarifelor.

12. Prejudicii aduse prin aplicarea actului. Din textul proiectului și aplicarea ulterioară a acestuia nu rezultă expres prejudicierea intereselor (drepturilor, libertăților) anumitor categorii de persoane sau prejudicierea interesului public. În contextul proiectului expertizat putem vorbi despre o prejudiciere indirectă a consumatorilor finali în cazul apariției unui litigiu între titularii de licență și ANRE.

13. Compatibilitatea proiectului cu prevederile legislației naționale. În principiu prevederile proiectului nu sînt concurente cu alte prevederi ale legislației. Însă, în procesul elaborării proiectului autorul urma să țină cont de următoarele prevederi legale:

1. Legea contenciosului administrativ nr.793 din 10.02.2000 - la capitolul competența ANRE privind soluționarea cererilor prealabile;
2. Legea insolvenței nr.149 din 29.06.2012 - la capitolul întreprinderi insolvente/în faliment/în procedura de restructurare;
3. Legea privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător nr. 451 din 30.07.2001 - la capitolul drepturile și obligațiile titularilor de licență, suspendarea/retragerea licenței.

14. Formularea lingvistică a prevederilor proiectului. Nu întotdeauna formulările conținute în proiect sînt suficient de clare și concise. Unele prevederi ale proiectului nu sunt formulate corect nici d.p.d.v. juridic și nici d.p.d.v. lingvistic. În unele cazuri este greu de înțeles conținutul propoziției/frazei. A se vedea în acest sens analiza detaliată a prevederilor proiectului.

15. Reglementarea activității autorităților publice. Proiectul stabilește atribuții ale autorităților publice după cum urmează:

1. Potrivit p. 7 al proiectului "(1) Planul de acțiuni pentru situații excepționale pe piața gazelor naturale se elaborează de Comisia de supraveghere a situațiilor excepționale pe piața gazelor naturale, se aprobă prin hotărîrea Guvernului și este obligatoriu pentru toți participanții la piața gazelor naturale."
2. Potrivit p. 7 al proiectului Programului național privind limitarea și/sau sistarea furnizării gazelor naturale, elaborat de către organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei va fi aprobat de Guvern.
3. Potrivit p. 17 al proiectului, În cazul în care Agenția nu poate desemna un alt titular de licență, care să desfășoare activitatea licențiată în locul titularului de licență pentru transportul, distribuția sau furnizarea gazelor naturale la tarife reglementate, a cărui licență a fost suspendată temporar, căruia i s-a retras licența sau a cărui licență a expirat, din motivul lipsei sau inexistenței unui astfel de titular de licență, Agenția sesizează Guvernul pentru a întreprinde măsurile necesare.

16. Analiza detaliată a prevederilor potențial coruptibile.

	Articol	Text	Obiecția	Elemente de coruptibilitate și alte riscuri	Recomandarea
1	1 pct.4	„consum excesiv de gaze naturale – consumul zilnic de gaze naturale în perioada sezonului rece, respectiv din luna octombrie și pînă în luna martie, care depășește cu minimum 20% nivelul mediu zilnic înregistrat în perioade climatice reci, constatate statistic la fiecare 20 de ani, avînd drept consecință crearea de dezechilibre în rețeaua de transport	Nu este clară semnificația sintagmei "crearea de dezechilibre în rețeaua de transport". La fel nu este clar dacă 2 condiții: 1. depășirea nivelului cu 20% și 2. crearea de dezechilibre trebuie întrunite cumulativ sau nu.	Coruptibilitate Lacune de drept Norme care stabilesc derogări neîntemeiate Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive	Revizuirea articolului

		al gazelor naturale;			
2	1 pct.6	„m) aprobă reglementări tehnice care stipulează cerințele esențiale aplicabile gazelor naturale.”;	Această prevedere are un conținut ambiguu	Coruptibilitate Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive	Se recomandă revizuirea d.p.d.v. a formulării lingvistice
3	1 pct.6	„(3) Anual, pînă la 1 martie, Guvernul aprobă componența Comisiei de supraveghere a situațiilor excepționale pe piața gazelor naturale. Comisia de supraveghere a situațiilor excepționale pe piața gazelor naturale se convoacă de către președintele ei. Criteriile de selecție a membrilor Comisiei, rolul și funcțiile Comisiei se stabilesc printr-un Regulament aprobat de Guvern.	Proiectul nu conține prevederi referitoare la constituirea și competența Comisiei.	Coruptibilitate Lacune de drept Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative Lipsa / insuficiența transparenței funcționării autorităților publice	Se recomandă completarea proiectului cu un articol separat prin care să se reglementeze statutul juridic al comisiei.
4	1 pct.6	(4) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei elaborează reglementări tehnice care stipulează cerințele esențiale aplicabile gazelor naturale.”.	Această prevedere are un conținut neclar.	Coruptibilitate Lacune de drept Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative Lipsa / insuficiența transparenței funcționării autorităților publice Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive Utilizarea termenilor diferiți cu referință la același fenomen / aceluiași termen pentru fenomene diferite Introducerea termenilor noi care nu au o definiție în legislație sau în proiect	Urmează să se indice: 1. care este organul central de specialitate, 2. ce semnifică sintagma "cerințe esențiale aplicabile gazelor naturale"
5	1 pct.7	p) prevederile Programului național privind limitarea și/sau sistarea furnizării gazelor naturale, elaborat de către organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei și aprobat de Guvern, cu publicarea în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ce conține și lista consumatorilor finali întreruptibili și ordinea în care va fi limitată și/sau sistată furnizarea gazelor naturale pentru aceștia, tipul și, după caz, cantitățile de combustibili alternativi ce vor fi utilizate de consumatorii finali pe perioada întreruperii.	Sintagma "consumatorilor finali întreruptibili" nu este definită	Coruptibilitate Introducerea termenilor noi care nu au o definiție în legislație sau în proiect	Definirea noțiunii "consumatori finali întreruptibili"
6	1 pct.10	„e) aprobă metodologia de calculare și de aplicare a tarifelor reglementate la serviciile de stocare, de transport și de	Din conținutul prevederii rezultă că există și "tarife nereglementate". oricum nici proiectul și nici Legea cu privire la gazele naturale nu definește noțiunile "tarif reglementat" și "tarif nereglementat"	Coruptibilitate Lacune de drept Introducerea termenilor noi care nu au o definiție în legislație sau în proiect	Excluderea cuvântului "reglementat"

		distribuție a gazelor naturale, a tarifului pentru furnizarea gazelor naturale la tarife reglementate, precum și a tarifului final la gazele naturale furnizate de furnizorii la tarife reglementate, inclusiv a tarifelor diferențiate în funcție de nivelul presiunii din rețelele de gaze naturale;”;			
7	1 pct.10	„g) supraveghează și monitorizează respectarea de către titularii de licențe a principiului costurilor și cheltuielilor necesare și justificate, inclusiv la calcularea și la aprobarea tarifelor pentru activitățile reglementate, desfășurate pe piața gazelor naturale. Cheltuielile stabilite ca fiind necesare și nejustificate, în contextul prezentei legi, nu se iau în calcul la aprobarea tarifelor pentru activitățile reglementate;”;	Principiul costurilor și cheltuielilor necesare nu a putut fi regăsit în art.23 al Legii privind gazele naturale. Ultima propoziție este de prisos, deoarece dublează prima propoziție din prevedere.	Coruptibilitate Introducerea termenilor noi care nu au o definiție în legislație sau în proiect	Oferirea unei interpretări clare a principiului.
8	1 pct.10	la litera m), cuvintele „elaborează și” se exclud, iar cuvintele „bunurilor și/sau a” se substituie cu cuvintele „bunurilor, lucrărilor și”;	Lit.(m) a art.8 din Legea cu privire la gazele naturale are următorul conținut: "elaborează și aprobă Regulamentul privind procedurile de achiziție, de către titularii de licențe, a bunurilor și/sau a serviciilor utilizate în activitatea lor, pentru a asigura respectarea de către aceștia a principiului desfășurării activităților licențiate cu cheltuieli minime și la eficiență maximă pe piața necompetitivă;". În cazul în care autorul proiectului a exclus sintagma "elaborează și" nu este clar care autoritate este abilitată să elaboreze Regulamentul.	Coruptibilitate Lacune de drept Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative	Indicarea autorității de competență căreia este elaborarea Regulamentului.
9	1 pct.10	„m1) aprobă regulamentul privind principiile de planificare, aprobare, în scopuri tarifare, și efectuare a investițiilor în sector;”;	A se vedea obiecția precedentă.		Ibidem
10	1 pct.10	la literele p) și r), cuvintele „elaborează și” se exclud.	A se vedea obiecția de la pct.8	Coruptibilitate Lacune de drept Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative	Idem
11	1 pct.11	„c) să aibă acces la informația din conturile contabile ale întreprinderilor reglementate, la informația și documentele aferente activităților practicate conform licenței, la informația și documentele ce țin de conturile financiare, la	Din conținutul prevederii rezultă că întreprinderile în domeniu se clasifică în 2 categorii: reglementate și nereglementate. La fel nu este clară semnificația sintagmelor "cont contabil" și "cont financiar"	Coruptibilitate Lacune de drept Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive Utilizarea termenilor diferiți cu referință la același fenomen / aceluiași termen pentru fenomene diferite Introducerea termenilor noi care nu au o definiție în legislație sau în proiect	Revizuirea prevederii cu definirea clară a noțiunilor utilizate.

		informația și documentele care conțin informații ce constituie secret de stat, secret comercial sau alte informații oficiale ca accesibilitate limitată, inclusiv de la autoritățile publice, de la organele centrale de specialitate ale administrației publice, de la organele fiscale, vamale și de la alte autorități administrative centrale;”;			
12	1 pct.12	„(2) Consumatorii finali au dreptul să sesizeze Agenția în vederea soluționării neînțelegerilor dintre aceștia și operatorul rețelei de transport, operatorii rețelelor de distribuție sau furnizorii de gaze naturale ori alți titulari de licențe, după caz, în legătură cu racordarea, contractarea. La examinarea petițiilor, Agenția soluționează problemele abordate de petiționari, adoptând decizii, după caz.”.	Prevederile urmează a fi raportate la Legea contenciosului administrativ. Ne referim în special la art.14 al Legii contenciosului administrativ - este sau nu este agenția organ ierarhic superior de competența căruia este examinarea cererii prelabile.	Coruptibilitate Lacune de drept	Indicarea competenței de a examina cererea prelabilă depusă în ordinea Legii contenciosului administrativ.
13	1 pct.15	„a) să fie înregistrate în Republica Moldova și să prezinte documente confirmative în acest sens și să nu fie în procedură de insolabilitate;”;	Prevederile urmează a fi raportate la Legea insolabilității. De exemplu în cadrul procedurii de insolabilitate poate fi adoptată procedura de restructurare (procedura planului în redacția legii vechi). La acest capitol există mai multe opinii ale instanțelor de judecată. În unele cazuri procedura de restructurare este recunoscută drept o formă a procedurii insolabilității, în alte cazuri -nu este. Legea insolabilității mai utilizează și noțiunea "faliment"	Coruptibilitate Lacune de drept	Revizuirea articolului ținându-se cont de prevederile Legii insolabilității.
14	1 pct.15	„e) să prezinte avizul pozitiv de expertiză, eliberat de către organismul de expertiză în domeniul securității industriale;”;	Nu este clar care este organismul de expertiză în domeniul securității industriale	Coruptibilitate Norme de blanșetă	Indicarea expresă a organismului de expertiză
15	1 pct.17	„e) „să țină contabilitatea în modul și în condițiile prevăzute de actele normative și să efectueze, în conformitate cu prezenta lege, separarea conturilor contabile, separarea funcțională (organizațională și decizională) și separarea legală pe gen de activitate desfășurat;”;	1. expresia „să țină contabilitatea în modul și în condițiile prevăzute de actele normative ” este de prisos, deoarece obligația de a ține contabilitatea în modul și condițiile prevăzute de actele normative este o obligație generală a tuturor agenților economici. 2. Legea cu privire la gazele naturale nu conține prevederi referitoare la separarea conturilor contabile în alte articole decât art. 18. 3. Propoziția "separarea funcțională (organizațională și decizională) și separarea legală pe gen de activitate desfășurat" are un conținut incert - circumstanță care va îngreuna aplicarea în practică a a acestei prevederi.	Coruptibilitate Norme de blanșetă Lacune de drept Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative Introducerea termenilor noi care nu au o definiție în legislație sau în proiect	Se recomandă revizuirea în întregime a articolului
16	1 pct.17	„(7) Operatorul rețelei de transport,	Cuvintele "nediscriminatoriu", "reglementat", "terciilor" sunt de	Coruptibilitate Formulare ambiguă care admite	Excluderea cuvintelor indicate în obiecție

		operatorii rețelelor de distribuție sînt obligați să asigure accesul nediscriminatoriu și reglementat al terților, persoane fizice și juridice, la rețelele de gaze naturale.”;	prisos	interpretări abuzive	
17	1 pct.17	„(8) Operatorul rețelei de transport, operatorii rețelelor de distribuție sînt obligați să publice pe pagina electronică informația necesară pentru asigurarea accesului eficient la rețelele de gaze naturale, precum și altă informație în condițiile prezentei legi.”;	Conținut incert.	Coruptibilitate Lacune de drept	Indicarea expresă a informației care urmează a fi publicată pe pagina web
18	1 pct.17	(11) Titularul licenței pentru furnizarea gazelor naturale la tarife nereglementate este obligat să anunțe consumatorii finali cărora le furnizează gaze naturale și Agenția cu cel puțin 3 luni înainte despre intenția sa de a solicita suspendarea sau retragerea licenței sau cu cel puțin 3 luni înainte de expirarea licenței despre intenția de a nu prelungi licența.	Înainte de a face distincție între obligațiile titularilor de licență pentru furnizarea gazelor la tarife reglementate și tarife nereglementate, urmează ca legea sau proiectul să definească/interpreteze aceste noțiuni.	Coruptibilitate Lacune de drept Introducerea termenilor noi care nu au o definiție în legislație sau în proiect	Definirea noțiunilor "tarif reglementat" și "tarif nereglementat"
19	1 pct.17	d) în cazul operatorilor rețelelor de distribuție, să întreprindă măsurile de limitare și/sau sistare a furnizării gazelor naturale, conform Planului de acțiuni pentru situații excepționale pe piața gazelor naturale și Programului național prevăzut la art. 51 alin. (2), lit. p), în condițiile legii.”.	În toate cazurile, cu excepția acestui articol, prin proiect se propune substituirea cuvântului "sistare" cu cuvântul "suspendare".	Coruptibilitate Utilizarea termenilor diferiți cu referință la același fenomen / aceluiași termen pentru fenomene diferite	Substituirea cuvântului "sistare" cu cuvântul "suspendare"
20	1 pct.18	la alineatul (5) litera e), cuvintele „în termenul stabilit de Agenție” se substituie cu cuvintele „în termenele stabilite în prezenta lege”;	Pentru a indica care este obiecția urmează să vedem textul de bază. Alin.5 al art. 19 al legii are următorul conținut: (5) Drept temei pentru sistarea temporară a licenței servesc: a) cererea titularului de licență privind sistarea temporară a licenței; b) nerespectarea de către titularul de licență a termenului de depunere a cererii de eliberare a duplicatului licenței pierdute sau deteriorate; c) nerespectarea de către titularul de licență a prescripției privind lichidarea, în termenul stabilit de Agenție, a încălcării condițiilor de desfășurare a activității licențiate; d) incapacitatea provizorie a titularului de licență de a desfășura genul de activitate licențiat conform prevederilor legii; e) neefectuarea plății regulatorii în termenul stabilit de Agenție. Menționăm că legea cu privire la gazele naturale nu definește noțiunea "plăți regulatorii", iar ceea ce privește propunerea de a substitui cuvintele „în termenul stabilit de	Coruptibilitate Norme de trimitere Norme de blanșetă Lacune de drept Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive Introducerea termenilor noi care nu au o definiție în legislație sau în proiect	Revizuirea articolului

			Agenție" se substituie cu cuvintele „în termenii stabilite în prezenta lege”, menționăm că legea nu prevede careva termene pentru efectuarea plăților regulatorii.		
21	1 pct.18	„(10) Reluarea valabilității licenței se efectuează în temeiul hotărârii Agenției, după remedierea circumstanțelor care au condus la suspendarea temporară a licenței, sau în temeiul hotărârii instanței de judecată, în condițiile legii. Dacă suspendarea temporară a licenței a fost dispusă în temeiul alin. (5) lit. a) din prezentul articol, Agenția va dispune reluarea valabilității licenței la expirarea termenului pentru care licența a fost suspendată temporar.”;	Expresia "în condițiile legii" este de prisos, deoarece în principu orice hotărâre a agenției și cu atât mai mult orice hotărâre judecătorească urmează a fi adoptate în condițiile legii.	Coruptibilitate Norme de blanchetă	Excluderea sintagmei "în condițiile legii".
22	1 pct.22	la alineatul (1) și alineatul (2) litera d), cuvintele „elaborate și” se exclud;	Pentru claritate înserăm textul legii: "(1) Raporturile juridice dintre producători, operatorii depozitelor de stocare, operatorul rețelei de transport, operatorii rețelelor de distribuție, furnizorii de gaze naturale și consumatori se stabilesc în contracte, încheiate în conformitate cu prezenta lege, cu Regulile pieței gazelor naturale, elaborate și aprobate de Agenție, cu alte acte normative.". În acest context urmează să se stabilească cine elaborează contractele, or aceste contracte nu sunt contracte de adeziune.	Coruptibilitate Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative	Contractele încheiate în cadrul raporturilor juridice dintre producători, operatorii depozitelor de stocare, operatorul rețelei de transport, operatorii rețelelor de distribuție, furnizorii de gaze naturale și consumatori în esența sa sunt contracte de adeziune care urmează a fi elaborate de un organ de specialitate.
23	1 pct.23	la alineatul (1), cuvintele „elaborat și” și cuvintele „de către participanții la piața gazelor naturale,” se exclud;	Pentru claritate înserăm textul legii: "(1) Măsurarea volumelor de gaze naturale în scopuri comerciale se efectuează de către participanții la piața gazelor naturale, în conformitate cu Regulamentul cu privire la modul de măsurare a gazelor naturale în scopuri comerciale, elaborat și aprobat de Agenție." Nu este clar care organ e abilitat să elaboreze Regulamentul - SA Moldovagaz?	Coruptibilitate Lacune de drept Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative Lipsa / insuficiența mecanismelor de supraveghere și control (ierarhic, intern, public)	Indicarea organului abilitat să elaboreze Regulamentul
24	1 pct.24	alineatul (1): la litera b), cuvintele „elaborate și” se exclud;	A se vedea obiecția de mai sus	Coruptibilitate Lacune de drept Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative Lipsa / insuficiența mecanismelor de supraveghere și control (ierarhic, intern, public)	Ibidem
25	1 pct.24	litera c) se completează în final cu următoarea propoziție: „Influența întreprinderii dominante se asigură prin aprobarea planului financiar anual, sau al oricărui alt document echivalent, precum și prin stabilirea plafonului maxim de	În primul rând pentru asemenea prevedere urmează a fi inclusă o literă separată. În al doilea rând, prevederea de mai sus are un conținut ambiguu - greu de înțeles atât d.p.d.v. juridic, cât și lingvistic. În al treilea rând, nici în legea modificarea căreia se propune, nici în proiectul expertizat nu am găsit definirea noțiunii "întreprindere dominantă".	Coruptibilitate Lacune de drept Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive Introducerea termenilor noi care nu au o definiție în legislație sau în proiect	Revizuirea prevederii.

		îndatorare al operatorului rețelei de transport, întreprindere dependentă, pentru a nu fi atinse drepturile asociațiilor, acționarilor stabilite prin lege.”;			
26	1 pct.24	„(31) Întreprinderile care au întreprins deja măsuri aferente separării contabile, funcționale sau legale, care asigură o independență mai mare a operatorului rețelei de transport față de întreprinderea înrudită, nu pot anula aceste măsuri.”;	După conținutul său, această prevedere urmează a fi inclusă în Capitolul "Dispoziții finale și tranzitorii"		Includerea prevederii în alt capitol al legii
27	1 pct.25	25. La articolul 36 alineatul (1), cuvintele „elaborate și” se exclud.	A se vedea obiecțiile de mai sus referitoare la excluderea cuvântului "elaborate". Obiecția este valabilă pentru p. 30, 31, 32, 33 al proiectului.		
28	1 pct.26	litera c) se completează în final cu următoarea propoziție: „Influența întreprinderii dominante se asigură prin aprobarea planului-financiar anual sau al oricărui alt document echivalent, precum și prin stabilirea plafonului maxim de îndatorare a operatorului rețelei de distribuție, întreprindere dependentă, pentru a nu fi atinse drepturile asociațiilor, acționarilor stabilite prin legi.”;	A se vedea obiecția 25		A se vedea recomandarea de la p. 25
29	1 pct.29	(4) La cererea solicitantului, operatorul rețelei de transport, operatorul rețelei de distribuție asigură proiectarea instalației de racordare. Lucrările de proiectare a instalației de racordare se efectuează după achitarea de către solicitant a cheltuielilor necesare pentru efectuarea acestor lucrări. Solicitantul este în drept să angajeze altă persoană autorizată pentru proiectarea instalației de racordare.	Ținând cont de faptul că doar operatorii rețelelor de transport/distribuție au capacitate de montare, se propune introducerea după cuvântul "proiectare" a sintagmei "și montarea".		Completarea cu cuvântul "montare"
30	1 pct.38	se completează cu un nou alineat, (5), cu următorul cuprins: „(5) Consumatorii casnici considerați vulnerabili, în conformitate cu criteriile stabilite conform cadrului legal	Prevedere de prisos care nu ține de obiectul proiectului supus expertizei.	Coruptibilitate Norme de blanșetă	Excluderea prevederii

		din domeniu, pot primi compensații de la bugetul de stat în modul și în condițiile prevăzute de lege.”.			
31	1 pct.39	alineatul (1) va avea următorul cuprins: „(1) Tarifele reglementate la serviciile de stocare, de transport și de distribuție a gazelor naturale, a tarifului pentru furnizarea gazelor naturale la tarife reglementate, precum și a tarifului final la gazele naturale furnizate de furnizorii gazelor naturale la tarife reglementate, inclusiv a tarifelor diferențiate în funcție de nivelul presiunii din rețelele de gaze naturale, se determină de titularii de licențe și se aprobă de Agenție, conform unei metodologii prestabilite.”;	Ce se va întâmpla în cazul în care tarifele nu vor fi aprobate Agenție? Eventualul conflict referitor la tarife apărut între titularii de licență și Agenție ar putea influența negativ asupra pieței.	Coruptibilitate Lacune de drept Norme care stabilesc derogări neîntemeiate Atribuții extensive de reglementare Atribuții excesive / contrare statutului Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive Determinarea competenței după formula "este în drept", "poate" ș.a. Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative	Se recomandă ca stabilirea tarifelor reglementate să fie lăsată în sarcina Agenției.

Concluzii

Modificările ce se propun a fi operate în Legea cu privire la gazele naturale, nr. 123 din 23.12.2009 vizează și vor avea impact asupra tuturor participanților la piața gazelor naturale, în special, asupra operatorului rețelei de transport, asupra operatorilor rețelelor de distribuție, asupra furnizorilor de gaze naturale, precum și asupra consumatorilor finali.

Unele din modificările propuse nu instituie reguli noi în sarcina participanților la piața gazelor naturale, ci urmează a fi făcute în scopul excluderii echivocului în interpretarea prevederilor Legii cu privire la gazele naturale.

Proiectul urmărește scopul înlăturării neajunsurilor Legii cu privire la gazele naturale în ceea ce privește: regulile și principiile menite să asigure securitatea aprovizionării cu gaze naturale; rolul și responsabilitățile participanților la piața gazelor naturale; abuzuri la capitolul acces la piața gazelor naturale; accesul la informație cu privire la rețelele de gaze naturale; transparentă cu privire la efectuarea investițiilor pentru extinderea rețelelor de gaze naturale; reguli și principii menite să asigure menținerea echilibrului în rețelele de gaze naturale; reguli și principii necesare separării din punct de vedere contabil, funcțional și juridic a activității de distribuție de activitatea de furnizare a gazelor naturale

Totodată, în procesul expertizării proiectului au fost depistate următoarele curențe:

- Nici legea de bază și nici proiectul nu definesc noțiunile "tarif reglementat" și "tarif nereglementat";
- Nu sunt indicate situațiile în care se aplică tarife reglementate și în care tarife nereglementate;
- A fost exclusă competența ANRE de a elabora contracte în domeniul gazelor naturale. În opinia noastră, în acest domeniu este oportună utilizarea contractelor de adeziune conținutul cărora urmează a fi stabilit la nivel de ANRE. Necesitatea se impune în legătură cu faptul că furnizarea gazelor este o ramură în care furnizorii/distribuitorii adesea dețin un quasi-monopol de iure sau un monopol de facto, sau cel puțin o poziție de superioritate tehnică sau economică în privința operațiunilor juridice și prestațiilor care alcătuiesc obiectul contractelor respective.
- A fost exclusă competența ANRE de a elabora Regulamente, concomitent nefiind indicată o altă autoritate/instituție cu asemenea competențe.
- A fost exclusă competența ANRE la capitolul stabilirea tarifelor, acestea fiind lăsate la discreția titularilor de licență – circumstanță care ar putea prejudicia consumatorii finali.

În final, considerăm că promovarea unei astfel de inițiative legislative este oportună și necesară. Proiectul Legii pentru modificarea și completarea Legii cu privire la gazele naturale în principiu nu este afectat de mari riscuri de coruptibilitate. Totuși, recomandăm revizuirea proiectului, în scopul excluderii neajunsurilor depistate.

Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției